

Manual di Konpensason di Trabadjador ki ten Asidenti na Massachusetts

Esta guía está disponible en español en nuestro sitio electrónico: www.mass.gov/dia

Este Guia está disponível em português no nosso site: www.mass.gov/dia

Es manual sta skritu na Kriolu di Kabu Verdi prontu pa bu uzu na *website* (pagina na interneti): www.mass.gov/dia

本指南的中文版位於我們的網址：
www.mass.gov/dia

Có Hướng Dẫn này bằng tiếng Việt Nam tại mạng lưới của chúng tôi: www.mass.gov/dia

W ap jwenn gid sa a ekri nan lang kreyòl sou sit entènèt nou an: www.mass.gov/dia

eKalkarN_EnnaMenH

GacmanCaPasaExprenAellevbsayrbs;eylg ³
www.mass.gov/dia

يتوفر هذا الدليل باللغة العربية على موقعنا التالي على الويب:
www.mass.gov/dia

Kuza ki e kompensason di trabadjador (*Workers' Compensation*)

Sistema di Kompensason di Trabadjador (*Workers' Compensation*) di Massachusetts é un lugar ki ta garanti pa trabadjadoris ser protejido pa suguru si es da pankada na trabadju ó panha un duensa pamodi ses trabadju.

Conformi es sistema, **tudu patrons ten obrigason di ten kubertura di suguru di Kompensason di Trabadjador (WC) pa tudu ses enpregadus** pa lei di stadu, Massachusetts General Laws Ch. 152, §25. Es suguru ta paga pa kualker tratamentu médikur azuável y nisesáriu rilasionadu ku pankada y duensa y tanbé ta paga kompensason pa saláriu pirdidu dipos di 5 dia di trabadju di “invalidês” (*disability*) parsial ó total y nalguns kazu, treina enpregadus ki ra kualifica.

Dipartamentu di Asidenti Industrial (DIA) é ajênsia risponsável pa administra lei di Kompensason di Trabadjador (*workers' compensation*) na Massachusetts.

Kual ki é nós funson

DIA é principalmenti un sistema di tribunal risponsável pa rizolvi rikursus di Kompensason di Trabadjador (*workers' compensation*) disputadu. Nós funsionáriu di Informason Públiku (*Public Information*) podi respondi bu purguntas sobri binifísius di Kompensason di Trabadjador y ta informá-bu di manera serti di fazi pa risebi es binifísius. Si konpanhia di suguru nega bu rikursu pa firimentu ó duensa ó si bu ka risebi tudu binifísius kibu pensa bu ten direitu, es podi djudá-bu duranti prusesu di bu rikursu.

É inportanti ki bu guarda kualker dokumentu ki bu patron ó bu konpanhia di suguru mandá-bu, y tanbé kópias di kualker papel kes pidi-bu pa bu prienxi pa es. Ora ki bu telefona pa Skritóriu di Informason Públiku pega kes papel, kaneta ó lapis y kadernu. É midjor tanbé si bu skrebi bu purguntas artis pa bu ka skesi di ninhun di bu purguntas.

Es panfletu é un aprizentason jeral di prusesu ki bu debi sigi si bu panha un pankada ó duensa rilasionadu ku trabadju. Es gia ta dá-bu informason sobri **bu risponsabilidadis y risponsabilidadis di bu patron y di konpanhia di suguru di bu patron**. Es gia ta splika prusesu di disputa di Kompensason di Trabadjador y binifísius dispunível sima Akordu di Pagamentu Konpletu di Un Só Bês (*Lump Sum*) y Servisus di Riabilitason Vokasional. Purguntas ki txeu algen ta fazi sta na nós p'ajin di Internet. www.mass.gov/dia.

Pur favor, lenbra ki informason dadu nes panfletu é di natureza jeral y ka ta substitui un pariser legal. Mudansas na lei ó faktus spisifiku di bu kazu podi mesti un interpretason legal diferenti di kel prizentadu li.

Bu Mesti Un Adivogadu?

Metadi di rikursus di trabadjador firidu ka ta disputadu pa patron ó konpanhia di suguru. Si bu rikursu é disputadu, **nu ta konsedjá-bu firmimenti pa djobi un consedjeru legal** pa prutejê-bu direitus y interesi pamodi kompleksidadi di lei di kompensason di trabadjador. Lei ta iziji pa suguru paga dispezas di advogadu si bu ganha kazu. Na sertus kazu konpanhia di suguru podi riduzi bu pagamentus pa djuda paga bu riprezentason legal. Si bu perdi, adivogadu só podi kobra-bu pa sertus dispeza.

Bu ka *mesti* nisesariamenti un adivogadu pa da entrada pa un rikursu pa binifísius, bu podi riprezenta bu kabesa na kualker prusesu frenti di DIA. Es li é ka rakumendadu na maior parti di kazuz.

Enpregadus di DIA ka podi rakumenda ninhun adivogadu; mas, Ordi de Adivogadus di Massachusetts (*Massachusetts Bar Association*) podi rakumendá-bu un adivogadu pa trata di bu kazu di Konpensason di Trabadjador. Pa kontata servisus di rakumendason di adivogadu (*attorney referral*) di Ordi di Adivogadus di Massachusetts telefona pa (617) 654-0400 dentu di ária di Boston ó númeru di grasa (866) 627-7577, ó vizita.massbar.org, y kalka na **Need a Lawyer?**” tab.

Kuza Ki Ta Kontisi Si Bu ten Un Firimentu Ó Duensa Rilasionadu Ku Bu Trabadju?

Si bu ten un firimentu ó duensa rilasionadu ku bu trabadju ki ta rizulta na dias di tabadju pirdidu di pelu menus sinku dias útil, total ó parsial, bu patron ten ki da entrada di Formuláriu 101- Prumeru Rilatóriu di Pankada ó Fatalidadi (*Employer's First Report of Injury or Fatality - Form 101*) na DIA y se konpanhia di suguru pa Konpensason di Trabadjador dentu di seti dia di trabadju (sen inklui Dumingu y feriadu obrigatóriu) kontadu di kintu dia konpletu ó parsial ki bu fika inválidu pamodi pankada ó duensa. Konpanhia di suguru ten 14 dia kontadu desdi data ki es risebi es formuláriu di bu patron pa invistiga rikursu y fazi disizon si el ta paga ó nau es rikursu.

INPURTANTI: Si bu patron ka manda Formuláriu 101 pa konpanhia di suguru dentu di 30 dia desdi bu firimentu bu debi partisipa konpanhia di suguru pur skritu sobri bu pankada ó konpleta Formuláriu 110 y manda pa konpanhia di suguru un kópia des formuláriu ki bu prienxi. Bu podi konsigi es formuláriu, prinxê-l y inprimi-l na sakson di Formulárius y Publikasons na www.mass.gov/dia.

Bu patron debi ten un kartás fiksadu na lukal di trabadju ku nomi y inderesu di bu konpanhia di suguru pa Konpensason di Trabadjador y apólisi di suguru. Si bu patron ka ten es kartás ben vizível y ka flá-bu nomi di konpanhia di suguru, Skritóriu di Suguru di DIA (*DIA's Office of Insurance*) 617-626-5480 ó 617-626-5481) ta tenta djudá-bu. Si b uta suspeita ki bu patrón ka ten suguru, telefona pa Skritóriu di Invistigason, 857-321-7406

Kuza Ki Ta Kontisi Kuandu Konpanhia di Suguru Disidi Paga Bu Rikursu?

Si konpanhia di suguru konkorda ku paga bu rikursu, es ta mandá-bu un *Notifikason di Pagamentu di Suguru* (Formuláriu 103)

Kuandu ki binifísius ó xekis ta kumesa?

Bu debi kumesa ta risebi xekis dentu di trê pa kuantu sumana dipos di bu firimentu ó duensa. Bu ta risebi konpensason pa salárius ki bu perdi durante kualker dia ki bu fika inkapasitadu dipos di primerus sinku dia di trabadju konpletu ó parsial. Bu ta ser konpensadu pa kes primeru sinku dia di trabadju somenti si bu fika inkapaz di trabadja pa pelu menus **21** dia di trabadju.

Prumerus 180 dia dipos di bu da firimentu ta konsideradu um piríudu di “Pagamentu sen Kulpa Formada” (*Pay Without Prejudice*). Ta signifika ki konpanhia di suguru podi pagá-bu binifísius tê 180 dia sen toma disizon final na bu kazu. **Mas pamodi es sta pagá-bu KA TA signifika ki dja es seta responsabilidadadi.** Durante es piríudu inisial, konpanhia di suguru podi pára ó diminui bu pagamentus, mas es ta mandá-bu un avizu di seti dia útil pur skritu, Formuláriu 106 - Avizu di Konpanhia di Suguru pa Pára ó Mudifika Konpensason Simanal durante Piríudu di Pagamentu Sen Kulpa Formada (*Insurer's*

Notification of Termination or Modification of Weekly Compensation During Payment-Without-Prejudice Period – Form 106). Konpanhia di suguru ten ki flá-bu pamodi ki es toma es ason. Si konpanhia di suguru kontinua ta pagá-bu pasadu kel piríudu, na maioria di kazu es ta mesti bu oturizason ó di un juis pa pára ó diminui bu binifísius. Si bu risebi un Formuláriu 106

y bu risebi notifikason di terminason di binifísius, ten serteza di konsulta un adivogadu pa diskuti bu direitus y risponsabilidadi.

Konpanhia di suguru podi pidi-bu pa alarga kel piríudu di 180 dia di “Pagamentu Sen Kulpa Formada” (*Pay Without Prejudice*) pa tê prazu di un anu, ku bu oturizason pur skritu, nun Formuláriu 105 - Akordu pa Alarga 180 Dia di Piríudu di Pagamentu Sen Kulpa Formada (*Agreement To Extend 180 Day Payment Without Prejudice Period*). DIA ten ki aprova es formuláriu. Bu debi prokura sabi tudu bu direitus antis di bu da oturizason ó sina kualker otu dukumentu.

Kuza Ki Ta Kontisi Kuandu Konpanhia di Suguru Ta Nega Bu Rikursu?

Si konpanhia di suguru nega bu rikursu, es ten ki mandá-bu, pa carta rijistadu, un avizu di rikuza, Formuláriu 104 Avizu di Rikuza di Konpanhia di Suguru (*Insurer’s Notification of Denial – Form 104*) undi ki es ta flá-bu pamodi es disidi nega y es ten ki informá-bu di bu direitus di raklama ses rikuza. Si bu ten dúvida sobri rikuza ó falta di pagamentu nes formuláriu, kontata riprezentanti di rikursu na konpanhia di suguru. Ses númeru di telefoni debi sta na kel formuláriu. Si dja bu ten un adivogadu, pidi bu adivogadu pa telefona riprezentanti di rikursu sobri bu rikuza. Riprezentanti di rikursu ka podi papia ku bó diretamenti, si bu ten un adivogadu.

Kuza Ki Bu Debi Fazi Kuandu Konpanhia Di Suguru Nega Bu Rikursu, Ó Bu Ka Risebi Tudu Binifísius Ki Bu ten Direitu

Si konpanhia di suguru nega bu rikursu, bu mesti konpleta Formuláriu 110- Rikursu di Enpregadu (*Employee’s Claim – Form 110*) y mandá-l pa DIA. **Si bu krê prienxi un rikursu ki DIA, nu ta rakumenda firmimenti un riprezentanti legal nes pontu di prusesu.** Prienxi es Formuláriu 110- Rikursu di Enpregadu konpletamenti y kurretamenti y bubmetê-l na DIA ki bu atxa na ária di Formuláriu y Publikason na nós pájina (*website*) www.mass.gov/dia y na kualker skritóriu di DIA. Ka bu manda es formuláriu pa DIA si bu ka ten risebidu un Formuláriu 104 Avizu di Rikuza di Konpanhia di Suguru, ó dja pása 30 ó más dia útil desdi ki bu da pankada ó fika duenti, y inda konpanhia di suguru ka dá-bu ninhun satisfason.

Oras ki bu ta prienxi Formuláriu 110, bu mesti djunta kópias di kualker prova di dotor ki ta apoia bu rikursu, kontas y rilatóriu médiku (sen ser Raiu-X, MRI’s, etc.) pa dukumenta modi ki bu firimentu ó duensa sta rilasionadu ku bu trabadju. Manda tudu nun envelopi pa DIA pa inderesu inpresu na kumesu di Formuláriu 110.

Bu mesti manda tanbé un kópia des Formuláriu 110- pa konpanhia di suguru. Nu ta rakumenda pa bu guarda un kópia pa bó na bu arkivu.

Logu ki DIA risebi bu *Formuláriu 110*, el ta marká-bu un riunion di Konsiliason dentu di más ó menus dos sumana. Es riunion ta kumesa ku prusesu di disputa. Es ta mandá-bu avizu pur skritu ku data, ora y lugar di riunion.

Nota pur favor: Kuandu bu ben skritóriu di DIA pa un prusidimentu markadu, lenbra di trazi kualker karta ki DIA ó konpanhia di suguru mandáa-bu, djuntu ku kualker otu papelada rilasionadu ku bu asuntu, *prinsipalmente Notifikason di Prusidimentu (Notice of Proceeding) ki ta fla pa bu ben pa skritóriu di DIA.*

Prusesu di Disputa

1. Konsiliason

Prumeru pasu di prusesu di Rizoluson di Disputa é inisiadu kuandu DIA ta risebi un des siginti formuláriu

1. *Rikursu di Enpregadu (Formuláriu 110)* ki un trabadjador firidu ta prienxi ó se konsedjeru legal contra konpanhia di suguru pa Kompensason di Trabadjador
2. *Konpanhia di Suguru pa Pidi Mudifikason, Diskontinuason ó Rikuperason di Konpesason Formuláriu 108*, ki ta prienxidu oras ki un konpanhia di suguru ta pidi pirmison pa muda bu binifísius

Dipos di risebi un des formuláriu ta markadu otomatikamenti un riunion informal entri bó (ó bu ripresentanti legal), advogadu di suguru, y un konsiliador di DIA. Es riunion txumadu Konsiliason, normalmenti ta fazedu dentu di 12 dias útil di prusesamentu di bu rikursu ó di *Formuláriu 110 ó Formuláriu 108*. Nes riunion di konsiliason nu ta tenta un akordu voluntáriu entri bó y konpanhia di suguru. Si nu ka konsigi un akordu voluntáriu, bu rikursu ta fika sima staba, y bu kazu podi ser mandadu pa un di nós juis pa un Konferênsia.

2. Konferênsia

Konferênsia é un atu informal peranti um Juis Administrativu y jeralmenti ta kontisi entri 8 y 12 sumana desdi data di Konsiliason. Juis ta obi kazu di tudu dos parti prizenti, ta ler dokumentu sima rilatóriu di doktor, diklarason di saláriu y dipoimentu di tistimunhas. Tistimunha ka ta txumadu. Bó ó bu advogadu ta fla juis kuza ki tistimunha ta flaba.

Na Konferênsia bu mesti mostra ki:

- (A) bu sta inválidu;
- (B) pankada ó duensa é rilasionadu ku bu trabadju; y
- (C) tudu kontas di doktor disputadu foi nísesáriu pa tratamentu.

Dipos di Konferênsia juis ta da sentensa, ó el ta da ordi pa konpanhia di suguru pagá-bu bu binifísius ó el ta disidi ki es ka ten obrigason di pága bu binifísius.

Sentensa di Konferênsia podi ser apeladu pa kualker parti involvidu *Formuláriu 121-Apelu di un Konferênsia di Prusesu*. Bu ten 14 dia útil dipos di data di sentensa pa bu apela. **Si bu apelu di Sentensa di Konferênsia é baziadu na asuntu médiku, bu ten ki pága un taxa.** Es taxa ta paga pa bu ser avaliadu pa un médiku inparsial. Es taxa podi ser dispensadu si bu prova ki bu ka ten kondison pa pága es dinheru, bu ten ki prienxi un *Formuláriu 136-Diklarason di Indijênsia y Pididu di Izenson di Taxas di §11A (2) (Affidavit of Indigence and Request for Waiver_of §11A (2) Fees - Form 136)*. Si kualker parti apela Sentensa di Konferênsia, ta markadu un odiênsia formal peranti kel mesmu juis.

3. Odiênsia

Odiênsia é um atu legal formal. El ta ten lugar peranti kel mesmu juis ki prezidiba Konferênsia. Ta aplikadu Regras di Ividênsia di Massachusetts y tistimunhas ten ki jura. Tistimunha ta txumadu ta ser interrugadu y kontra-interrugadu pa parti kontrária. Un stenógrafa ta toma nota di tudu ki fladu na odiênsia.

Juis ta toma un disizon final pa rizultadu di Odiênsia y el ta da binifísius ó nau. Es disizon podi ser apeladu pa kualker di partis involvidu ki ten ki manda un Formuláriu 112 - Apelu pa Rivizon (*Reviewing Board*) pa Junta di Rivizon. Es apelu só podi fazedu si parti argumenta ki juis kumeti un erru di lei kuandu el da sentensa ó duranti Odiênsia. Es apelu ten ki da entrada dentu di 30 dia útil desdi data di disizon di Odiênsia. Apelu ta kusta 30% di Média Salarial Simanal di Stadu (*State Average Weekly Wage*)¹ en vigor na altura di apelu. Es dinheru podi ser dispensadu si bu prienxi un Formuláriu 112 A - Diclaron di Apoiu di Pididu di Izenson di Pagamentu Konformi §11C (*Affidavit In Support of Request for Waiver of Filing Fee Under §11C – Form 112A*).

4. Junta di Rivizon di Asidenti Industrial

Si un ó tudu dos parti krê apela disizon di Odiênsia, es apelu é obidu y disididu pa Junta di Rivizon. Es junta ten seis Juis di Lei Administrativu, y três des ta izamina transkrisons di odiênsia. Es podi pidi más rizumu legal skritu ó argumentu oral di kualker parti involvidu. Junta di Rivizon podi riverti ó apoia disizon di Juis Administrativu, ó podi ditermina ki más trabadju mesti fazedu y podi manda kazu di volta pa Juis Administrativu pa más konkluzon. Kualker di partis podi apela disizon di Junta di Rivizon na Tribunal di Apelu dentu di 30 dia dipos di disizon di Junta de Rivizon.

5. Más Apelus

Si un ó tudu dos parti krê apela disizon di Junta di Rivizon apelu é na Tribunal di Apelu di Massachusetts (*Massachusetts Court of Appeals*).

Kuza ki É Binifísius di Kompensason di Trabadjador

Binifísius Kompletudi Inkapasidadi Tenpuráriu (§ 34)

Kenhi ki ta Kualifika?

Bu ta kualifika si bu firimentu ó duensa dixá-bu inkapaz di trabadja, ku idadi, treinu, y spiriênsia ki bu ten, pa pelu menus seis dia útil total ó parsial (días ka ten ki ser sigidu).

¹Desdi 1 di Otubru di 2010, Média di Saláriu Simanal di Stadu (SAWW) é di \$1088.06, y kustu di apelu é di \$326.41. SAWW atualizadu anualmenti na 1 di Otubru. Bu podi atxa informason atualizadu na www.mass.gov/dia y kalka na sínbulu na Taxa Másimu/Mínimu di Kompensason

Kual ki é Binifísius?

Bu binifísius ta ser 60% di bu média di saláriu brutu pa sumana antis di tiradu diskontu pa taxa.² Pa ditermina bu kompensason, toma soma di tudu dinheru brutu ki bu ganha na bu trabadju pa un priudu di 52 sumana antis di firimentu, inkluindu ora estra (*overtime*), bonus, etc. Pa kualker trabadju duranti kel priudu. Dividi kel soma pa 52 pa bu inkontra bu saláriu simanal médiu. (**Nota:** Si bu staba enpregadu só un porson didi 52 sumana antis di firimentu ó duensa, dividi bu vensimentu brutu total pa númeru di sumanas di trabadju di anu antrior pa bu atxa média di bu saláriu simanal.) Multiplika média di bu saláriu simanal pa 60% pa bu atxa kompensason aprosimadu simanal konformi Sec. 34. O másimu ki bu podi risebi é Saláriu Simanal Médiu (SAWW)³ na altura di asidenti.

Pa Kantu tenpu?

Bu podi risebi es binifísius tê 156 sumana (3 anu). Kompensason ta kumesa na sestu dia di bu inkapasidadi; bu ka ta ser kompensadu pa kes primeru sinku dia si bu ka fika inkapasitadu pelu menus 21 dia útil. Dias ka ten ki ser sigidu.

Binifísius di Inkapasidadi Parsial (§ 35)

Kenhi ki ta Kualifika?

- Bu ta kualifika si inda bu podi trabadja, mas bu perdi parti di bu kapasidadi di trabadju pur kauza di bu firimentu ó duensa. Sima un pankada ki obrigá-bu muda pa otu trabadju ki ta pagá-bu menus ó bu pása ta trabadja menus oras.

Kual ki é Binifísius?

Kompensason másimu na es sekson 35 é limitadu tê 75% (.75) di total di binifísius tenpuráriu ki bu podi ganha pa sumana. Pur izenplu, si bu ta risebi \$440 pa sumana di total di binifísiu tenpuráriu, másimu ki bu podi risebi si bu koleta binifísius parsial ta serba \$330 pa sumana ($\$440 \times .75 = \330)

Pa Kantu tenpu?

Bu podi risebi binifísius tê 260 sumana (5 anu).

Binifísius di Inkapasidadi Total Y Permanenti (§ 34A)

Kenhi ki ta Kualifika?

Bu ta kualifika si bu fika inkapás total y permanenti pa fazi kualker tipu di trabadju pamodi bu pankada ó duensa rilsonadu ku bu trabadju. Bu ka mesti uza tudu bu binifísius tenpuráriu antis di bu aplika pa binifísius permanenti .

² Un difinison kompletu di Saláriu Médiu Simanal podi ser inkontradu na Massachusetts General Laws Ch. 152, Sec.1.

³ Desdi 1 di Otubru di 2010, Média di Saláriu Simanal di Stadu (SAWW) é di \$1088.06. Bu podi atxa informason atualizadu na www.mass.gov/dia y kalka na sínbulu na Taxa Másimu/Mínimu di Kompensason

Kual ki é Binifísius?

Bu ta fika ta risebi dos-tersu di bu saláriu médiu simanal (ó mínimu de 20% di SAWW) baziadu na 52 sumana antis di bu firimentu, tê másimu di SAWW. Bu ten direitu di Ajustamentu di Kustu di Vida (*Cost-Of-Living Adjustments*) (COLA).

Pa Kantu tenpu?

Bu podi risebi binifísius inkuantu bu sta inkapasadu.

Binifísius Médikus (§ 13 & § 30)

Kenhi ki ta Kualifika?

Bu ta kualifika si bu sufri un firimentu ó duensa rilasionadu ku trabadju ki ta mesti tratamentu médiku.

Kual ki é Binifísius?

Bu ten direitu di ten tratamentu médiku adikuadu y dentu di razuável pamodi bu firimentu ó duensa. Bu ten direitu tanbé di ser rienbolsadu pa ramédi y milha na karru pa konsultas na dotor pur kauza di bu firimentu ó duensa rilasionadu ku bu trabadju. Pa bu prumeru konsulta na dotor ó ospital, bu patron ten direitu di indika un prufisional di saúdi di sê priferênsia. Dipos di tratamentu inisial, bu ten direitu di skodji bu propi prufisional di saúdi. Konpanhia di suguru ten direitu di mandá-bu di tantu en tantu tenpu konsulta ku sê dotor pa avaliason di bu inkapasidadi.

Logu ki konpanhia di suguru risebi bu rikursu, konpanhia di suguru debi mandá-bu un karton di suguru ku númeru di bu rikursu y ku ses númeru di kontatu na el. Da bu dotor bu númeru di rikursu pa el podi manda konta direktamenti pa konpanhia di suguru pa es aprova bu tratamentu antis di es tratá-bu bu firimentu ó duensa. Si bu ka risebi es karton logu dipos di bu firimentu ó duensa, kontata konpanhia di suguru pa es dá-bu númeru di bu rikursu pamodi maioria di prufisional di saúdi ka ta tratá-bu sen númeru di bu rikursu.

Pa Kantu tenpu?

Bu podi risebi binifísius pa tudu tenpu ki bu ta mesti servisus di dotor y ospital pamodi bu firimentu ó duensa.

Binifísius pa Perda di Funson y Disfiguramentu Permanenti (§ 36)

Kenhi ki ta Kualifika?

Bu ta kualifika si bu firimentu ó duensa rilasionadu ku bu trabadju rizulta nun perda permanenti di sertus funson partikular di bu korpu, sikatris y/ó disfiguramentu. Sikatris ten ki ser na bu kara, piskos ó mon.

Kual ki é Binifísius?

Bu ta risebi un só pagamentu pa bu disfiguramentu y/ó sikatris. Es binifísiu ta pagadu en adison di otus pagamentus; pur izenplu, kontas di dotor, saláriu pirdidu, etc. Kuantia ta dependi di lugar na korpu y gravidadi di disfigureamentu ó di funson pirdidu .

Si bu da pankada ó sufri un duensa antis di dia 24 di Dizenbru di 1991, bu binifísius é un poku diferenti. Kontata nós Skritóriu di Informason Públiku (*Public Information Office*) si bu ten kualker purgunta sobri es binifísius. Si bu ka ten un adivogadu, bu debi kontata nós Unidadi di Konsiliason (*Conciliation Unit*) logu ki konpanhia di suguru fazê bu un oferta pa bu sikatris y disfiguramentu y papia ku un Konsiliador (*Conciliator*) ki podi dá-bu un idea si oferta sta dentu di tabela diterminadu.

Pa Kantu tenpu?

Bu ta risebi un pagamentu só un bês pa perda di funson di korpu, disfiguramentu y/ó sikatris

Binifísius pa Subriviventi/Dipendenti (§ 31)

Kenhi ki ta Kualifika?

Bu ta kualifika si bu é maridu/mudjer ó fidju/a di un enpregadu ki morri en rizultadu di firimentu ó duensa rilasionadu ku trabadju. Fidjus ten direitu si es é minor di 18 anu, es é studanti tenpu interu (*full-time*) ó es ka podi trabadja pamodi inkapasidadi fíziku ó mental.

Kual ki é Binifísius?

Maridu/mudjer subriviventi podi risebi binifísius tudu sumana igual a dos-tersu di saláriu simanal di spoza/u falisidu, tê másimu di Média di Saláriu Simanal di Stadu (*State's Average Weekly Wage*) (SAWW) en vigor na altura di sê firimentu ó duensa.

Dipos di dos anu di data di firimentu ó duensa, spoza/a subriviventi ta ten direitu pa ajusti di kustu di vida (COPA) tudu anu.

Si maridu/mudjer torna kaza, kada fidju ki ta kualifika ta risebi \$60 tudu sumana. Total di kuantia simanal dadu pa fidju dipendenti ka podi ser superior a kuantia ki maridu/mudjer staba ta risebi.

Pa Kantutenpu?

Maridu/mudjer subriviventi podi risebi es binifísius pur inkuantu es fika dipendenti(sima diterminadu pa juis) y ka torna kaza.

Dispeza di Funeral (§ 33)

Seson 33. Na tudu kasu, segurador ta paga dispezas razuavi di interru, ki ka ta passa 8 bez kel salario mediu simanal na comunidade, conformi diterminadu di acordu ku subseson (a) di seson 29 di capitulu 151A.

Kuandu Binifísius Podi Ser Paradu ó Riduzidu

Bu binifísius podi ser paradu ó riduzidu pa txeu razon. Alguns izenplus des razon é:

Binifísius podi ser paradu pa ordi di un Juis Administrativu, Junta di Rivizon (Reviewing Board), tribunal superior, ó mudaraor.

- Bu volta pa trabadju. Konpanhia di suguru ta torna dá-bu binifísius si dentu di 28 dia bu sai di trabadju otu bês pamodi kel mesmu pankada ó duensa, desdi ki konpanhia di suguru dja setaba risponsabilidadadi pa bu firimentu.

- Konpanhia di suguru risebi un rilatóriu médiku di bu dotor ó otu médiku izaminador inparsial ta fla ki bu sta kapás di volta pa trabadju, y bu patron dja partisipa pur skritu ki el ten un trabadju aprupriadu pa bô ki bu dotor dja aprova.
- Bó é obrigadu toma parti nun avaliason pa un Delegadu di Rivizon di Riabilitason Vokasional di DIA (DIA Vocational Rehabilitation Review Officer), y si bu rikuza partisipa ó rikuza kopera ku servisus di riabilitason vokasional.
- Es pidi-bu pa bu bai dotor di konpanhia di suguru pa avaliason, y bu ka konparesi.
- Si bu bai kadia dipos di ser kondenadu pa um krimi grandi ó dilitu kumun.

Akordu di Pagamentu Konpletu di Un Só Bês

Un pagamentu konpletu di un só bês é un akordu ó kontratu entri bó, konpanhia di suguru, y na alguns kazu, bu patron. **Es pagamentu konpletu di un bês podi ser fetu na lugar di xekis di kompensason simanal y sertus binifísius.** Pagamentu konpletu di un só bês ka ta afeta bu binifísius di saúdi. Ora ki bu seta es akordu, bu ta abandona sertus direitus, pur isu bu debi pensa dretu si fazi akordu di bu kazu é midjor pa bu interesi. Más un bês, es é un altura krítiku di djobi un konsedjeru legal. Pagamentu konpletu di un bês é ka dadu otumatikamenti; tantu bô kuma konpanhia di suguru ten ki konkorda y na maioria di kazuz, ten ki ser aprovalu pa un Juis Administrativu na DIA.

Pamdi bu risebi pagamentu konpletu di un só bês é bu podi inda kualifika pa Servisus di Riabilitason Vokasional pagu pa suguru. Diskuti es direitus ku juis ó bu adivogadu antis di bu sina kaulker akordu.

Pa más informason, vizita nós pájina iletrónika (*website*) <www.mass.gov/dia> “Department of Industrial Accidents” Dipartamentu di Acidenti Industrial y tranfiri un Panfletu di pagamentu konpletu (*Lump Sum Brochure*) di un só bês).

Servisus di Riabilitason Vokasional

Objetivu di riabilitason vokasional (VR) é di bu volta pa trabadju ta ganha másimu pusivel, pertu di kel ki bu staba ta ganha antis di bu daba pankada ó fikaba duenti, si ka más. Servisus di VR ta kubri tudu servisus **ki é ka di dotor** ki bu mesti pa bu podi volta pa un trabadju aprupriadu pa bó.

Dipendenti di bu situason, servisus *pod*i inklui: avaliason di bu kapasidadi, testi di vokason, konsedju ó orientason, mudifikason na lugar di trabadju, y/ó ajuda pa atxa enpregu/treinu formal pa otu tipu di trabadju.

Si bu risebi un notifikason pa inkontra ku un di nós Delegadu di Rivizon di VR (*VR Review Officers*), bu ten ki bai es riunion. **Si bu nega bai es riunion, bu binifísius podi ser suspensu.** Es riunion é pa determina si bu ta kualifika pa servisus dizenhadu pa djudá-bu volta pa trabadju. Si bu nega partisipa nun programa di riabilitason dipos di es atxa ki bu ta kualifika, bu binifísius simanal podi ser riduzidu pa konpanhia di suguru ku oturizason di DIA. Pa más informason, vizita nós pájina iletrónika *website* www.mass.gov/dia ó telefona pa Gabeti de Informason Públiku pa (857)-321-7470 pa un Panfletu di VR

Modi ki ta Virifikadu Kubertura di Kompensason di Trabadjador

DIA ta oferese un pájina iletrónika gratuitu “Proof of Coverage” (Prova di Kubertura) (POC) ki é un instrumentu ki ta djuda virifika si un patron ten un apólisi di Kompensason di Trabadjador atualizadu.

Enbora POC é ka dizenhadu pa diteta fraudi, el ta djuda ditermina si fraudi ta izisti. Pa konsigi instrumentu POC bai pa www.mass.gov/dia y kalka na kunekson ku “Verify Workers’ Compensation Coverage.”(Virifika Kubertura di Konpensason di Trabadjador).Si dipos di virifika instrumentu POC bu pensa ki un patron ka sta oferesi kubertura, kontata nós Skritóriu di Invistigason pa 857-321-7313 ou chamada gratis pa 1-877-MASSAFE (627-7233). Ó prienxi un formuláriu di riferênsia na Internet.

Alguns Purguntas Frikuenti Ki Trabadjadoris Firidu ta Fazi

Pa “Perguntas más Frikuenti” vizita nós pájina www.mass.gov/dia.

Informason Públiku

Prusidimentus pa prienxi rikursu Konpensason di Trabadjador podi ser komplikadu. Es panfletu debi rispondi maioria di bu purguntas báziku. Si bu mesti más informason, telefona pa kualker di nós skritóriu rijjional ó kontata nós gabinete di Boston; dentu di Massachusetts, telefona pa númeru di grasa: 1-800-323-3249. Fora di Massachusetts, telefona pa 857-321-7470. Bu podi tanbé vizita nós pájina na Interneti (*website*) www.mass.gov/dia

Pa serviços de retransmissão pa pessoas KU deficiência auditiva, ligA pa 1-800-224-6196.

Skritórius Rijjional di DIA

Boston

Lafayette City Center
2 Avenue de Lafayette
(617) 727-4900, (800) 323-3249

Springfield

436 Dwight Street
Springfield, MA 01103
(413) 784-1133

Fall River

1 Father DeValles Boulevard, 3rd Floor
Fall River, MA 02723
(508) 676-3406

Worcester

Mercantile Center
100 Front St., Suite 310
Worcester, MA 01608
(508) 753-2072

Lawrence

354 Merrimack Street
Bld. 1, Entrance C
Lawrence, MA 01843
(978) 683-6420

Commonwealth of Massachusetts

Gabinete Izekutivu di Trabadju y di Dizenvolvimentu di Mon-di-Obra di Dipartamentu di Asidenti Industrial

BU GIA DI KONPENSASON DI TRABADJADOR é publikadu pa Dipartamentu di Asidenti Industrial 2 Avenue de Lafayette, Boston, MA 02111-1750 – Outubru di 2019– Inprimidu na papel risikladu.

